

Μοναξιά και αγωνία _ Λουκ. ιβ 16-21 (Μητροπολίτης Λαρίσης και Τυρνάβου Ιερώνυμος Νικολόπουλος)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#)

Οι άνθρωποι δεν δικαιούνται να κατηγορούν την Εκκλησία. Και τούτο διότι ως στοργική μητέρα όλων, ασχέτως αν κάποιοι επιμένουν να την αρνούνται, η Αγία μας Εκκλησία φροντίζει και παρέχει υποθήκες ζωής, τόσο μέσω των αγιογραφικών κειμένων, όσο και μέσω της ερμηνείας τους. Μάλιστα δε οι υποθήκες είναι τέτοιες που γίνονται αντικειμενικά παραδεκτές και έχουν γενικότερη εφαρμογή. Βεβαίως, πολλοί αντιπαρέρχονται το γεγονός ότι οι προτάσεις ζωής της Εκκλησίας έχουν ως προοπτική την ουσιαστική σχέση και βίωση του αληθινού Θεού, συνομολογούν όμως, ότι αποτελούν την υγιέστερη βάση για την οργάνωση και διάρθρωση της ανθρώπινης κοινωνίας.

Το παράξενο είναι πως ενώ παραδέχονται την ωφέλεια του ορθόδοξου τρόπου ζωής, η έστω αισθάνονται ανομολόγητα το ορθό του εκκλησιαστικού ήθους, επιμένουν να αρνούνται την υιοθέτησή του εμμένοντας σε αγκυλώδη πιστεύματα και ανάδελφες πρακτικές, υπεύθυνες για την πολλαπλή υπονόμευση και διάβρωση του κοινωνικού ιστού και των ανθρώπινων σχέσεων. Έτσι, η Εκκλησία με την προαιώνια πείρα της δεν παύει να προειδοποιεί, και οι άνθρωποι ως άτακτα παιδιά δεν παύουν να πιστεύουν ότι «ξέρουν καλύτερα». Κι η Εκκλησία αυτό το σέβεται, γιατί σκοπός της δεν είναι να υποχρεώσει, να πειθαναγκάσει και να επιβάλλει, αλλά να πείσει σεβόμενη την ανθρώπινη ελευθερία, να εμπνεύσει ξυπνώντας τον άνθρωπο από τον λήθαργό του και να υποστηρίξει την πορεία προς την αιωνιότητα της θείας Βασιλείας.

Το κυνήγι του πλούτου

Κομβικό σημείο της εκκλησιαστικής ηθικής, πρωταρχικό μέλημα στη διαπαιδαγώγηση του ανθρώπου, καταλύτη στη λήψη των όποιων αποφάσεων θεωρεί η Εκκλησία την τοποθέτηση του πλούτου. Όχι γενικότερα έναντι των υλικών αγαθών η της ύλης αυτής καθ' εαυτής, τα οποία ως δημιουργήματα του Θεού αντιμετωπίζονται αναλόγως. Αλλά του πλούτου ειδικά. Δηλαδή, της διάθεσης του ανθρώπου να κατοχυρώσει υπέρ του με όποιον τρόπο και σε όποια μορφή, πλεονάσματα υλικών αγαθών, τα οποία δεν του χρειάζονται για να καλύψει άμεσες και πρωταρχικές του ανάγκες. Και μάλιστα με τρόπο υποβολιμαίο,

συναρτώμενο πολλές φορές με αθέμιτα μέσα στην απόκτησή του και ανήθικους σκοπούς στη διάθεσή του.

Στη σημερινή ευαγγελική περικοπή ο Κύριος διηγείται την παραβολή του άφρονος πλούσιου. Τι παράξενο αλήθεια. «Άφρων» στην Αγία Γραφή χαρακτηρίζεται αφ' ενός εκείνος που στρέφει τα νώτα του στον Θεό και αφ' ετέρου εκείνος που προσκολλάται στον πλούτο, ίσως γιατί το ένα δεν είναι άσχετο με το άλλο. Είναι κοινή διαπίστωση των Πατέρων της Εκκλησίας, των Οικουμενικών Διδασκάλων του ανθρώπινου γένους, ότι ο άνθρωπος αρνείται τη σχέση με τον Θεό, πιστεύοντας ότι «δεν τον συμφέρει», γιατί συνήθως η καρδιά του είναι κολλημένη αλλού, συνήθως στο κυνήγι των υλικών αγαθών, στο εδώ και τώρα.

Τι κάνει ο άφρων πλούσιος; Ταλαιπωρείται. Η καλύτερα, αυτοταλαιπωρείται, μιας που είναι υπεύθυνος για τη δυστυχία του. Το πρώτο που μπορούμε εύκολα να παρατηρήσουμε στην ευαγγελική διήγηση είναι το προφανές της αγωνίας του πλούσιου να εξασφαλίσει τον πλούτο του. Παράξενο. Κοινό πιστεύμα της πλειοψηφίας των ανθρώπων είναι ότι ο πλούτος εξασφαλίζει, γι' αυτό και έχουν αγωνία να τον αποκτήσουν και να τον κατοχυρώσουν. Κι εδώ έρχεται η Εκκλησία για να τονίσει την αλήθεια ότι ο πλούτος είναι κακός αφέντης, που υποδουλώνει τον άνθρωπο και τον ταλαιπωρεί όσο περισσότερο προσκολλάται σε αυτόν. Η αγωνία του πλούσιου να μη χάσει ούτε το ελάχιστο από τα αποκτήματά του, τον υποβάλλει σε σωρεία φροντίδων, περιττών ενεργειών, έμπονων προσπάθειών για να τα εξασφαλίσει υπέρ του εαυτού του, «απολαμβάνοντας» μόνο ανασφάλεια και φοβία για την απώλειά τους.

Το τελικό αποτέλεσμα

Κάτι που δεν αναφέρεται ρητά στο Ευαγγέλιο, παρατηρείται όμως εύκολα στην όλη διήγηση, είναι η μοναξιά που χαρακτηρίζει τον άφρονα πλούσιο. Δεν κάνει κανένα διάλογο, δεν συμβουλευέται κανέναν, αποφασίζει για όλα μόνος του με απόλυτη αυτοπεποίθηση και μοναδικό προσανατολισμό τη διαφύλαξη του πλούτου του για τον εαυτό του. Τελικά, η όλη μοναξιά υπαγορεύεται, δημιουργείται και επιβάλλεται από τον πλούτο. Ο πλούσιος είναι ανίκανος για σχέση όχι με τον Θεό που δεν βλέπει, αλλά με τους ανθρώπους που βλέπει, καθώς όλοι θεωρούνται ως ύποπτοι υφαρπαγής του πλούτου του. Και οχυρώνεται στη μοναξιά του νομίζοντας επαρκή συντροφιά τον πλούτο.

Ακριβώς στη στιγμή που πιστεύει ότι επιτέλους κατοχύρωσε τον πλούτο και μπορεί ν' αρχίσει ν' απολαμβάνει τη σχέση του μαζί του, ακούει κάποιον άλλον που ως εκείνη τη στιγμή συνειδητά παραθεωρούσε, σκόπιμα αγνοούσε και εμπρόθετα ξεχνούσε, να του κάνει μια ερώτηση: Ανόητε, εσύ που ζήτησες την εξασφάλιση

στον πλούτο και του αφιερώθηκες, αυτή τη νύκτα που νόμιζες ότι θα ξεκινούσε η αναπαυτική και απολαυστική ζωή σου, αυτή την ίδια νύκτα έρχονται και ζητούν να πάρουν την ψυχή σου. Πεθαίνεις, και αυτά που ετοίμασες, ακριβώς επειδή δεν μπορούν να σε συνοδεύσουν, ποιοί θα τα χαρούν;

Αυτός που ρωτά είναι ο Κύριος της ζωής και του θανάτου. Η ερώτηση δεν επιδέχεται απάντηση, παρά μόνον είναι εκφραστική του αδιεξόδου μιας ζωής προσκολλημένης στον πλούτο. Διαζωγραφίζεται ανάγλυφη η ανικανότητα του πλούτου όχι να δώσει απάντηση στο μυστήριο του θανάτου, αλλά να δικαιολογήσει την ανάλωση υπέρ του μιας ολόκληρης ζωής. Αποτυπώνεται η ματαιότητα στο κυνήγι της σπουδαιότερης χίμαιρας του ανθρώπου που λέγεται πλούτος. Γι' αυτό και σε κάθε περίπτωση η ερώτηση προκαλεί μόνο θλίψη.

Μια παρατήρηση ακόμη. Ο Κύριος της ζωής και του θανάτου δεν ζητά την ψυχή του πλουσίου. Άλλοι προσδιορίζονται ότι την «απαιτούν». Οι Πατέρες αντιδιαστέλλουν μεταξύ των τρόπων εκδημίας ενός δικαίου και ενός αμαρτωλού. Για τον δίκαιο συνήθως λέγεται ότι παραθέτει την ψυχή του στα χέρια του Θεού, δηλαδή την καταθέτει ως κάτι το ολοκληρωμένο, το οποίο ο Άγιος Θεός παραλαμβάνει με πολύ σεβασμό ως κάτι ιερό.

Για τον αμαρτωλό χρησιμοποιείται η έκφραση «απαιτούν» και εννοούνται συνήθως οι δαίμονες, για να φανεί το δυσπόστατό της ψυχής όταν δεν έχει αιώνιο προσανατολισμό, αλλά επίγεια προσκόλληση, καθώς η διαδικασία της αποχώρησης είναι μεγάλο μαρτύριο. Αλλά και κάτι άλλο διευκρινίζεται. Η ψυχή του πλούτου, την οποία νόμιζε δική του, αποδεικνύεται ότι δεν είναι, καθώς έρχονται οι κύριοί της, αυτοί στους οποίους παραδόθηκε, αυτοί τους οποίους υπήκουε επί γης, να την απαιτήσουν. Πόσος πόνος και «εν ζωή και μετά θάνατον».

Αδελφοί μου, η σημερινή ευαγγελική περικοπή διαβάζεται δυό χιλιάδες χρόνια τώρα σαλπίζοντας στην ανθρωπότητα τη μοναξιά και την αγωνία που προξενεί η παράδοση στη διεκδίκηση του πλούτου. Και η ανθρωπότητα εθελουφλώντας αδικαιολόγητα αφοσιώνεται σ' αυτή τη διεκδίκηση αγνοώντας την προειδοποίηση της Εκκλησίας, εισπράττοντας πόνο, αδικία και μαύρες σελίδες ιστορίας. Προσευχή, να φωτίζει ο Άγιος Θεός που αξίζει να προσκολληθεί η καρδιά μας και πως θα τον εξασφαλίσουμε ως την αιώνια ειρηνική συντροφιά μας.

Πηγή: agiazoni.gr